



Net geen regennest

Analyse van Henk: droog, maar bewolkt vandaag. We zitten net achter het koufront dat door de depressie boven Engeland is veroorzaakt. De **L**inksom beweging die we inmiddels routineus met onze wijsvinger langs de isobaren maken wijst op een zuidwestenwind. Maar veel kracht zit er niet in, de isobaren liggen ver uit elkaar en het is ook nog eens "dunne" wind uit het warme zuiden. Nee, geen mooi maalweer vandaag.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag gaat het in de zuidoostelijke helft van tijd tot tijd regenen. Elders is er vrij veel bewolking met vooral in de kustgebieden een enkele bui. In de middag verlaat het gebied met regen het oosten en zuidoosten en komen er enkele opklaringen. Er is dan lokaal nog wel kans op een bui. Het wordt ongeveer 14°C. De wind draait in de loop van de dag naar het zuidwesten en is matig, langs de kust vrij krachtig. (Bron:KNMI)



Vragen over het huiswerk

Lezen H14

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
2. Wat is de belangrijkste as of spil in de oliemolen en waarom?
3. Wat drijft de koningspil nog meer aan?
4. Wat is een kollergang en hoe werkt hij?
5. De kantstenen draaien niet in hetzelfde vlak, waarom niet en waarom zit de as van de kantstenen niet in een vast lager?
6. Door de wentelas zitten hier en daar stukken hout gestoken. Waar dienen ze voor?
7. Wat zijn de grootste gevaren voor de olieslager? Wat kun je eraan doen?
8. Wat is het verschil tussen een appel en perepot?
9. Wat is voorslag en wat naslag?
10. Waarom wordt voor de haren alleen haar van de hengststaarten gebruikt?
11. Noem de onderdelen van de slagbank.
12. Wat is het grootste gevaar bij achteruit draaien van een oliemolen?
13. Waar dient het schelrad voor?
14. Wat heeft de vuister met de vang te maken?
15. Wat kom je in een oliemolen weinig of niet tegen?
16. Waar dient de oliekelder voor?
17. Welke zaden werden en worden vooral gebruikt voor het olieslaan?



Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H14

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
Belast alles er voor (vier vollen) en kijken of we kunnen malen. Onbelast vier halfjes.
2. Wat is de belangrijkste as of spil in de oliemolen en waarom?
De wentelas. Deze wordt in beweging gebracht door de koningspil en drijft alle werktuigen aan.
3. Wat drijft de koningspil nog meer aan?
De koningspil heeft twee wielen onder, een kleine schijfloop, deze drijft via het grote steenwiel de kantstenen aan en eronder een grotere onderbonkelaar die de wentelas aandrijft.
4. Wat is een kollergang en hoe werkt hij?
De kollergang bestaat uit twee kantstenen en een doodbed. De kantstenen draaien op het doodbed rond en zorgen zo voor het pletten en kneuzen van oliehoudende zaden.
5. De kantstenen draaien niet in hetzelfde vlak, waarom niet en waarom zit de as van de kantstenen niet in een vast lager?
De binnen en buitenkantsteen draaien in verschillende sporen om het zaad zo goed mogelijk te pletten en te kneuzen. De assen van de kantstenen zitten in de langwerpige lageroren, waardoor de stenen enigszins op en neer kunnen bewegen om soepel over het zaad te rollen.
6. Door de wentelas zitten hier en daar stukken hout gestoken. Waar dienen ze voor?
Dit zijn de spaken. Ze dienen om de vuisten in de slaghei, de loshei en de stampers omhoog te bewegen tijdens het draaien. Zodra de spaak de vuist gepasseerd is valt de hei of de stamper terug naar beneden.
7. Wat zijn de grootste gevaren voor de olieslager? Wat kun je eraan doen?
Door het lawaai van de stampers en de heien kan er gemakkelijk doofheid ontstaan en door onoplettendheid kunnen vingers en of handen onder de heien komen. Gehoorbescherming is dus geen overbodige luxe en opschorten en beveiligen met een pen van de stampers en heien als je met de laad en de appel of perenpotten aan de gang gaat.
8. Wat is het verschil tussen een appel en perepot?
Werking is hetzelfde alleen de vorm is anders.



9. Wat is voorslag en wat naslag?

Bij de voorslag wordt het oliehoudend meel verwarmd tot ca. 40 gr. C. en dan in bulen gedaan. Na het slaan (ca. 50 slagen) wordt de koek uit de buul gehaald (gestroopt) en naar de naslagbank gebracht. Na afkoelen in de stamperpot fijngeslagen. Vervolgens nogmaals verwarmd, maar nu wat heter, ca. 60/70 gr.C. en in een kleinere buul gedaan waardoor door de hogere druk nog wat olie wordt uitgeperst.

10. Waarom wordt voor de haren alleen haar van de hengststaarten gebruikt?

Doordat merries tegen hun staart urineren is dit haar zwakker.

11. Noem de onderdelen van de slagbank.

Het geheel wordt lade of laad genoemd met als onderdelen: staander, jaagijzer, slagbeitel, kussen, schei, losbeitel.

12. Wat is het grootste gevaar bij achteruit draaien van een oliemolen?

De wentelas staat altijd bij en zou dan ook achteruit gaan draaien. Hierdoor lopen de spaken tegen de vuisten van de heien en stampers aan waardoor grote schade ontstaat, kam- en spaakbreuk. Het beste is dus om de oliemolen met alle stampers en heien opgeschort weg te zetten.

13. Waar dient het schelrad voor?

Het schelrad zit gekoppeld aan de naslag en telt de slagen. Nadat er een bepaald aantal slagen is geweest klinkt er een belletje waardoor de olieslager weet dat hij met slaan kan stoppen.

14. Wat heeft de vuister met de vang te maken?

Aangezien de vuister, een kachel waarop het meel wordt verwarmd, de rook gewoon de molen in laat gaan komt er overal een vettige roetafzetting. Hierdoor moet de oliemolen een houten band- of blokvang hebben en geen metalen. I.v.m. de smerende werking van het roet werkt een metalen bandvang niet of niet goed.

15. Wat kom je in een oliemolen weinig of niet tegen?

Houtworm en boktorren, die houden niet van de roet en rookaanslag op het hout.

16. Waar dient de oliekelder voor?

Opslag. Vaak werd de olie eerst gefilterd in een filterzak.

17. Welke zaden werden en worden vooral gebruikt voor het olieslaan?

Lijnzaad, raapzaad (koolzaad), zonnebloempitten, hennepzaad, walnoten en ook pinda's.

